Salih Bolat'ın Yaşamından Birkaç Sayfa

Mehmet İşten

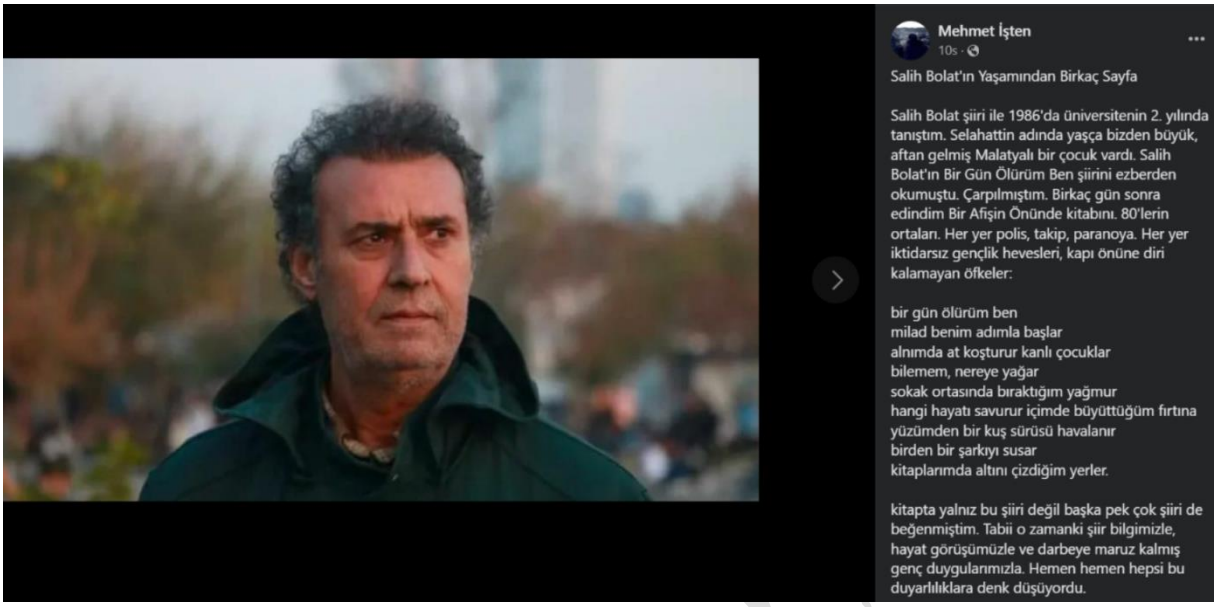

Salih Bolat şiiri ile 1986'da üniversitenin 2. yılında tanıştım. Selahattin adında yaşça bizden büyük, aftan gelmiş Malatyalı bir çocuk vardı. Salih Bolat'ın Bir Gün Ölürüm Ben şiirini ezberden okumuştu. Çarpılmıştım. Birkaç gün sonra edindim Bir Afişin Önünde kitabını. 80'lerin ortaları. Her yer polis, takip, paranoya. Her yer iktidarsız gençlik hevesleri, kapı önüne diri kalamayan öfkeler:

bir gün ölürüm ben

milad benim adımla başlar

alnımda at koşturur kanlı çocuklar

bilemem, nereye yağar

sokak ortasında bıraktığım yağmur

hangi hayatı savurur içimde büyüttüğüm fırtına

yüzümden bir kuş sürüsü havalanır

birden bir şarkıyı susar

kitaplarımda altını çizdiğim yerler.

kitapta yalnız bu şiiri değil başka pek çok şiiri de beğenmiştim. Tabii o zamanki şiir bilgimizle, hayat görüşümüzle ve darbeye maruz kalmış genç duygularımızla. Hemen hemen hepsi bu duyarlılıklara denk düşüyordu.

"Salih Bolat'ın Yaşamından Birkaç Sayfa", Mehmet **İşten**, iç/in bb, No: 103 Hors Série - Ayrık Sayı - Special issue [02.2024]

Aradan yıllar geçti, bu kez Salih Bolat'ın kendisiyle tanıştık. 1998'de Kırıkkale'de bir özel dershanede çalışıyordum ve az çok sözü geçen bir pozisyondaydım. Onu tanıyan bir arkadaşım Salih Bolat'ın bir üniversitede okutmanlık yaptığını ama ek işe ihtiyacı olduğunu söyledi. Dershanede çalışabilir miydi? İyi ama Salih branş öğretmeni değildi, dershanede yapabilecek miydi? Benim için karar vermesi zor bir durumdu. Bir yanda da onun Salih Bolat olması, şair olması duruyordu ve onunla tanışıp zaman geçirme fırsatı vardı benim için. Bir Gün Ölürüm Ben'in şairi . 99'a gelinceye değin yayımladığı diğer kitapları da okumuştum. Evet şiiri değişmişti, ilk kitabındaki gibi sarsıcı şiirler yazma gayretinden epeyce uzak, dingin, bilgece; eşyayı, varlığı, anları, durumları yalın bir biçimde kayıt altına aldığı bir şiire yönelmişti artık ama onlar da çok güzeldi. Fakat endişeliydim, kaş yapalım derken göz çıkarmamak lazımdı. Ya derslere başlayınca işler yolunda gitmez ve Salih'i kıracak şeyler olursa idi. Ne yapardık o zaman? Dershaneciliği biliyordum çünkü, öğrenci oraya alacağını almaya gelirdi, şairmiş mairmiş umurunda olmazdı. İki gün sonra memnuniyetsizliğini belirtirdi idareye. Ya böyle olursa idi, ne yapardık o zaman? Fakat arkadaşımın da ısrar etmesiyle ben dershane sahibiyle görüştüm ve en üst düzeyden PR'ını yaptım Salih Bolat'ın. Ve onun -oldukça tatmin edici denebilecek bir rakamla- dershanemizde öğretmenlik yapması konusunda anlaştık. Bir gün hafta içi bir gün de hafta sonu olmak üzere 10 saat civarı derse girecekti. Dolayısıyla cuma sabahları gelecek, derslerine girecek, o gece bizim evde konuk olacak, ertesi günkü derslerini de yapıp Ankara'ya dönecekti.

Derslerine benim girdiğim öğrencileri ona devrediyordum, onun geleceği hafta öğrencilerle de konuşup ne kadar şanslı olduklarını falan anlattım, birkaç şiirini okudum. Gerekli psikolojik hazırlık da tamamdı. Sonra geldi Salih Bolat. Tabii ilk hafta olduğu için perşembe akşamına doğru geldi. Arkadaşım da vardı. Eve gittik, yemekti, sohbetti, rakıydı filan. Gayet keyifliydi. Eşimin yaptığı yemeklere bayıldı.

Yumuşak bir ses tonu vardı, alçak sesle konuşuyordu. Tabii bu derslerde bir sorun olabilir miydi, ben hep bunları düşünüyordum. Konuşkan ve neşeli sayılırdı öte yandan. Ama kısa sohbetimizde ders anlatımı için gerekli gramer bilgisine sahip olmadığını, öğrencilere dil bilgisi öğretme konusunda işinin çok zor olduğunu anladım. Yine de vazgeçmek niyetinde değildim elbette. Nihayetinde kendim de dershaneciliğe başlarken gramer konusunda hemen hemen hiçbir şey bilmediğimi bizzat yaşayarak öğrenmiş ve piyasadaki kaynaklardan birini alıp ertesi günkü dersi çalışarak anlatmış biriydim. Hemen o kaynağı verdim Salih'e... Çalışması gereken yerleri filan gösterdim, her zaman yanında olacağımı falan söyledim.

Ertesi sabah o karanlık an geldi. O da ben de epey gergindik ama belli etmemeye çalışıyorduk. Onun dersine birlikte girdik. Ben de arka sıralardan birine oturdum. Birkaç şakayla, espriyle gerginliği azaltmaya çalıştım. (Yazdıklarımdan o gün itibarıyla benim çok deneyimli ve profesyonel bir öğretmen olduğum anlamı çıkıyor olabilir ama değildim. Nihayetinde ben de iki yıllık dershane öğretmeniydim. Üniversitede gramer anlamında bir şey öğrenmediğim gibi devlette geçen dört yılımda da böyle bir zorunluluk hasıl olmamıştı. Hâlâ bile derslere çalışarak giriyordum o sıra. Dolayısıyla derse girmek benim için de her zaman bir gerilim meselesiydi o tarihte) Sözü Salih'e devrettim. Sınıfta kaldığım on on beş dakika içinde neler söylediği, anlattığı bugün gibi aklımda. Şöyle başladı:

- Çocuklar, dedi. "Derya içredir balık deryayı bilmez." sözünü hiç duydunuz mu? Bilen çıkmadı. Anlamını sordu. Birkaç bir şey söyleyenler oldu. Sonra kişinin de içinde yaşadığı için farkında olmadığı bir çevresi ve kültürü olduğunu filan açıkladı. Dil de böyledir dedi. İşte dedi, biz de bu derslerde içinde yaşadığımız akvrayumun dışına çıkıp -ölmezsek diye espri yaptı- akvaryumumuza bir bakacağız. Çok iyi bir girişti. Sonra gündelik dil, sanatsal dil ayrımından bahsetti; şairlerin, yazarların dili en incelikli kullanan insanlar olduğunu söyledi. Ben bu işin yürüyebileceği konusundaki inancımı artırmış bir şekilde sınıftan çıktım.

Sonraki günler, haftalar oturttuğumuz sistem üzere devam etti. Cuma sabahları geliyor cumartesi akşamları dönüyordu. Her hafta cuma gecelerini beraber geçiriyorduk. Eşim yemekler, Salih'in öve öve bitiremediği salatalar, mezeler hazırlıyordu. Salih de konuları çalışıyordu sanırım ama öyle bir düzeyden dershanede öğretmenlik yapabilecek kadar gelişmek için çok fazla çalışmak gerekirdi, bunu kendimden biliyordum. Sadece başka çaresi olmayan insanlar o kadar çalışırdı. Salih de sanırım biraz bakınıyordu konulara sadece. İki üç ders sonra yakınmalar başladı. Öğrencileri ikna ettim, Salih'le de konuştum. Tamam filan dedi ama belki başka işleri olduğu için çok kendini veremedi. İttir kaktır sanırım 8 hafta kadar sürdü çalışması. Aslında oldukça da iyi kazandı, geleceğini o işe bağlamadıktan sonra onun için de fena bir deneyim sayılmazdı bence. Yollar ayrıldı.

Bizde kaldığı akşamlar sohbet ediyorduk ama doğrusu bu ya beni hafifsediğini, hatta belki küçümsediğini görüyordum. Şiir yazmamla falan ilgilenmiyordu, şiirden filan da konuşmuyordu. Öyle yapay ve saçma gündelik mevzulardı konuştuklarımız. Bir keresinde Bir Gün Ölürüm Ben şiirinden sözü açtığımda o benim en kötü şiirlerimden biri demişti. Şiirle, sanatla ilgili ne söylesem öyle olmadığını söylüyor ama sohbeti açmıyordu da. Sanırım pek eğlenceli vakit geçirmiyorduk. Dolayısıyla ben de yaşamıştım o hep söylenen şeyi: Şiirlerini çok sevdiğiniz şairin kendisi ile tanışmak genellikle hayal kırıklığına neden olur.

Sonrasında da ne selam ne kelam. Üzüldüm esasen. Ona sadece iyiliğimiz dokunmuştu. Ama öyle sanıyordum ki yolda karşılaşsak konuşmayabilir ya da eşimin yemeklerini övmeye başlayabilirdi. Maalesef iyi duygular ve etkiler taşıyamadık, muhtemeldir ki, birbirimize.

Birkaç yıl sonra bir kez daha karşılaştık. 2001 filan. Ben artık İstanbul'un en iyi dershanesinde çalışıyordum Sanırım o da İstanbul'a yeni taşınmıştı ya da taşınma arifesindeydi. Yine aynı ortak arkadaş vesilesiyle. Bu kez o arkadaş bende kalıyordu. Salih İstanbul'daymış, buluşalım dedi. Tamam dedim. Taksimde buluştuk. Bir yerlerde bira içtik. O akşam bize Postacı filmini anlatmıştı. Ben izlememiştim ve duymamıştım filmi. Salih'in anlatımından çok etkilenmiştim. Daha sonra filmi izlediğimde de onun ne kadar iyi anlattığını düşünmüştüm ve film de harikuladeydi gerçekten. O akşamın ertesi günü, Bakırköy'deki evimizde içtik, sahilde yürüdük geç saatte üçümüz. Gemiler öyle duruyorlardı uzakta. Bir şey söyledim, o da küçümseyici bir şey söyledi yine. Ayrıldım yanlarından. Bir daha da görmedim Salih'i. Şiirlerini takip ettim. 13 Şubat 2022'de öldüğünde bütün bunları hatırladım ve üzüldüm tabii...

(13.02.2024 / facebook)